

Література

1. Рудчик Є. А. Основні принципи та переваги впровадження електронного документообігу, 2016 р. URL: <https://sites.google.com/site/elektrdokumentoobig/o-snovni-principi-ta-perevagi-vprovadzenna-elektronno-go-dokumentoobigu> (дата звернення: 01.06.2020).
2. Кручиніна Т. Г. Переваги й недоліки електронного документообігу: Секретарь-референт, 2014 р. URL: <https://tsdea.archives.gov.ua/wp-content/uploads/pages/20102014.pdf> (дата звернення: 02.06.2020).
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003. № 851-IV. Верховна Рада. Дата оновлення: 07.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 02.06.2020).
4. Про затвердження порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: наказ Міністерства юстиції України від 11.11.2014. № 1886/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14> (дата звернення: 03.06.2020).

Грженда І. Є.
здобувач вищої освіти III курсу
Науковий керівник – Руських І. В.
старший викладач
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

МОВНІ ПРОЦЕСИ У СУСПІЛЬСТВІ: ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ВАРІАТИВНОСТІ МОВИ

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що вивчення мов в умовах глобалізації та євроінтеграції стає масовим явищем у сучасному світі. Модерна європейська країна потребує підготовки нової генерації, кваліфікація та обізнаність якої працюватиме на благо розвитку держави та суспільства. Формування професійного та світоглядного рівня на пряму залежить від прикладних навичок та вмінь індивіда. Тенденції сучасності свідчать про необхідність людини володіти хоча б однією іноземною мовою. В поданому контексті надзвичайно важливим та дискусійним стає питання, що стосується мовних процесів у суспільстві, а саме – варіативність мови.

Л. Нікольський зазначає, що полікультурність в освіті і багатобічний міждисциплінарний підхід до змісту знань, забезпечення інтеграції мов, змістовна інтерпретація взаємозв'язків між мовою і суспільством – шлях, який може сприяти глобальній самоорганізації людства і одночасно бути умовою входження конкретної людини в єдиний світовий інформаційно-освітній і комунікативний простір.

Соціальна варіативність мови, пов'язана із мовними процесами, є надзвичайно дискусійним питанням сьогодення. Недостатня наукова

відпрацьованість зазначених категорій негативно впливає на сучасний стан мов у світі, рівень освіченості населення, варіативності мови, актуальності мовних категорій [1]. Серед вітчизняних та зарубіжних вчених особливої уваги потребують ті, чиї дослідження спрямовані на аналіз підходів до вивчення мовних процесів, інтерлінгвістики, соціолінгвістики та ін. У цій сфері доцільно виділити Н. Кравченко, В. Андрущенко, О. Скубашевську, І. Плужник, Г. Рогову, А. Лиферова, В. Кремень, О. Джурило, М. Паласюк, Л. Янишину, В. Чуплі, В. Кривенко, А. Бойко, О. Коваленко, Р. Лопатич, В. Карпюк, В. Устинову, О. Тютюнник, І. Дудіц, В. Дербас, А. Бодалева, Т. Астафурову, С. Аскольдова, С. Алексієнко та ін.

Однією з центральних проблем сучасної лінгвістики можна вважати категорію всебічних зв'язків мови із суспільством. Позначене питання характеризується низкою чинників, серед яких:

- громадський характер виникнення, функціонування та трансформації мови;
- генеза та природа зв'язків мови із суспільством;
- соціальна диференціація мови, викликана логічним поділом соціуму на верстви, групи, класи;
- соціальний феномен двомовності та багатомовності суспільства, зокрема, молоді, та супутні проблеми зазначеної категорії;
- форми свідомого впливу соціуму на мову та мовні процеси.

На думку Ю. Деришева, логічний взаємозв'язок між мовою та суспільством вивчається соціолінгвістикою як специфічною галуззю сучасного мовознавства. Важливо зазначити, що проблематика впливу суспільства на мову вивчалася ще античними філософами [2].

Сучасне мовознавство розглядає мову як соціальне явище, нерозривно пов'язане із суспільством. Відомими вченими, з іменами яких пов'язане вивчення соціолінгвістики та варіативності мови, можна назвати М. Ломоносова, А. Шлайхера, Ф. Буслаєва, О. Шахматова.

Модерними школами соціолінгвістичного напрямку є школа інтеракційної соціолінгвістики на чолі з Дж. Гумперцем, школа конверсаційного аналізу, представниками якої є Х. Сакс та Г. Джефферсон. Увага зазначених вчених прикута до проблематики актуальних мовних процесів у суспільстві, трансформацій у соціолінгвістичному просторі тощо [3].

Розвиток мови перебуває під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Внутрішні фактори, як зазначає В. Русанівський, обумовлені системою мови, тоді як зовнішні зорієнтовані саме на соціальні фактори. Соціальні фактори мають опосередкований вплив на мову. З цього логічно випливає поняття стратифікаційної диференціації мови, зумовленої соціальною неоднорідністю у суспільстві [4].

Стратифікаційна диференціація мови є своєрідною диференціацією значної кількості розвинених мов на соціотериторіальні діалекти. Поряд із стратифікаційною диференціацією мови слід розглянути також і ситуативну варіативність як окрему категорію мовних процесів у суспільстві.

Ситуативна варіативність мови – це специфічна обумовленість використання окремих мовних засобів соціальними характеристиками носіїв мови, зокрема, спираючись на вік, рівень освіти, професійну спрямованість, релігійні та політичні погляди. З точки зору сучасної соціолінгвістики, ситуативна варіативність мови розглядається з точки зору залежності соціальних ролей та інституційних вимог [5].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що як окреме соціальне явище та певна історична необхідність мова функціонує та розвивається в тісному взаємозв'язку із суспільством, відображає його стан, сприяє його прогресу. Завдяки головній комунікативній функції мова значно впливає на розвиток інтеграційних процесів. Мова як фундаментальний компонент сучасної культури відіграє важливу роль у науковій дискусії.

Мовні процеси у суспільстві пов'язані із домінуючою кількістю внутрішніх та зовнішніх факторів, тому здатність мови розвиватися є природним способом її соціального існування, бо мова змінюється, реагуючи на всі зрушення відповідної спільноти, тоді як дослідження соціальної репрезентації тієї чи іншої мови на різних щаблях її часового розвитку становить один із принципових аспектів історії соціолінгвістики.

Література

1. Никольский Л. Б. Языковая политика как форма сознательного воздействия общества на языковое развитие / Л.Б. Никольский // Язык и общество. М., 1968. С. 83-110.
2. Дешериев Ю. Д. Социальная лингвистика. К вопросам общей теории / Дешериев Ю. Д. М. Наука, 1977. 382 С. 6.
3. Швейцер Ф.Д. Введение в социолингвистику / Ф. Д. Швейцер, Л.Б. Никольский. М. Высш. шк., 1978. 216 С.
4. Русанівський В. М. Мова і процеси суспільного розвитку. К., 1980. 210 с. 9.
5. Соссюр Ф. де. Курс общей лингвистики /Под общ. ред. М.Е. Рут. Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 1999. 432 с.

Гринберг О. С., Шевченко Т. В.
здобувачі вищої освіти IV курсу
Науковий керівник – Стрюк Є. В.
старший викладач кафедри
українознавства та іноземних мов
*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

НЕОБХІДНІСТЬ МЕДІАОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На даному етапі розвитку, медіапростір став феноменом, без якого сучасні люди не уявляють свого життя. Телевізор, радіо, газети, смартфони та інші гаджети, що мають доступ до всесвітньої мережі інтернет – це